

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Paweł Czubik

w sprawie ze skargi W. Ł.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Szczecinie w sprawie o sygn.
III AUa 673/25,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 lipca 2026 r.,

oddala skargę.

Leszek Bosek Marek Dobrowolski Paweł Czubik

UZASADNIENIE

W. Ł. (dalej: „skarżący”) pismem z 29 maja 2026 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), działając na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznawania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) wniósł osobiście skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Szczecinie pod sygn. III AUa 673/25. Skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości wskazanego postępowania, przyznania

od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 5.000 zł, jak i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że postępowanie apelacyjne w sprawie zostało zarejestrowane w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie w dniu 16 lipca 2025 r. i początkowo podejmowane były wyłącznie czynności techniczno-administracyjne związane z rejestracją sprawy, wyznaczeniem sędziego referenta oraz doręczeniami. Następnie wskazał, że w dniu 8 września 2025 r. wydane zostało zarządzenie – po uzupełnieniu braków apelacji – o doręczeniu odpisu apelacji stronie przeciwnej oraz o przedłożeniu akt sędziemu referentowi, a także podniósł, że z danych ujawnionych w Portalu Informacyjnym wynika, iż ostatnie czynności procesowe podejmowane były we wrześniu 2025 r., przy czym ostatnia publikacja dokumentu nastąpiła dnia 15 września 2025 r. Skarżący zarzucił, że w sprawie nie wyznaczono terminu rozprawy ani posiedzenia, brak jest także jakiegokolwiek informacji o dalszych czynnościach merytorycznych, a na dzień wniesienia skargi, tj. maj 2026 r., od ostatnich realnych czynności procesowych upłynęło około 8 miesięcy, mimo że sprawa dotyczy świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych, które ze swej istoty, w ocenie skarżącego, powinny być rozpoznawane sprawnie i bez zbędnej zwłoki. Stan bezczynności nie może zostać usprawiedliwiony charakterem sprawy, bowiem postępowanie apelacyjne nie ma charakteru szczególnie skomplikowanego pod względem faktycznym ani prawnym. Brak jest również informacji o przeszkodach obiektywnych uniemożliwiających nadanie sprawie dalszego biegu. Zatem po wykonaniu zarządzenia z dnia 8 września 2025 r., w ocenie skarżącego, sprawa faktycznie pozostaje bezczynna.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie pismem z 24 czerwca 2026 r., na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Cywilnej, odrzucenie skargi sporządzonej przez stronę oraz ewentualnie o oddalenie skargi na przewlekłość postępowania ze względu na jej bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej, niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy: uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawichości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Przy czym przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego

postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Szczecinie nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe. Z analizy przebiegu postępowania apelacyjnego, w którym skarżący upatruje naruszenia jego prawa, wynika, że dnia 17 lipca 2025 r. w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie w III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odnotowano wpływ akt sprawy z apelacją skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 6 maja 2025 r. Dnia 20 sierpnia 2025 r. System Losowego Przydziału Spraw wylosował sędziego referenta w sprawie. Natomiast zarządzeniem Przewodniczącej Wydziału z tego samego dnia, zawiadomiono pełnomocnika ubezpieczonego o osobie wylosowanego sędziego referenta oraz zobowiązano do uzupełnienia braków formalnych apelacji przez nadesłanie pełnomocnictwa procesowego udzielonego przez ubezpieczonego doreprezentacji przed Sądem Apelacyjnym w Szczecinie oraz wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, w terminie 7 dni, w dwóch egzemplarzach. Zarządzenie zostało wykonane tego samego dnia, a zobowiązanie zostało odebrane przez pełnomocnika w dniu 2 września 2025 r. Wobec wykonania zobowiązania w dniu 8 września 2025 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi organu rentowego.

W świetle powyższych ustaleń i przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie ulega wątpliwości, że przyjmowany w orzecznictwie dwunastomiesięczny czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w przedmiotowej sprawie nie został przekroczony. Od wpływu akt

do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie (tj. 17 lipca 2025 r.) do dnia wniesienia niniejszej skargi (tj. 29 maja 2026 r.) upłynęło bowiem 10 miesięcy i 12 dni. Natomiast od ostatniej czynności w sprawie (tj. 8 września 2025 r.) do dnia wniesienia skargi 8 miesięcy i 21 dni.

Sąd Najwyższy nie neguje, że czas trwania postępowania w sprawie może nie być przez skarżącego postrzegany jako zadowalający, to jednak w ocenie Sądu Najwyższego w postępowaniu apelacyjnym zostały podjęte czynności zmierzające do wydania prawomocnego rozstrzygnięcia. Zauważyć też należy, że w sprawie wywołanej skargą na przewlekłość sąd rozpoznający skargę nie jest uprawniony do merytorycznej oceny poprawności podejmowanych decyzji, jeżeli ocena ta musiałaby przesądzić o sposobie rozstrzygnięcia sprawy objętej skargą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., I NSP 166/20 i powołane tam orzecznictwo; także: postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2020, I NSP 183/22).

W tych okolicznościach nie można stwierdzić, że w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, gdyż nie została spełniona, powoływana w orzecznictwie przesłanka wielomiesięcznej beczynności Sądu. W tym stanie sprawy, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddalił skargę. Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Odnosząc się do wniosku Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Cywilnej, należy wskazać, że zgodnie art. 26 § 1 pkt 10 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2024, poz. 622, ze zm.) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie skarg dotyczących przewlekłości postępowania przed sądami powszechnymi i wojskowymi oraz Sądem Najwyższym. Przytoczony przepis wskazuje jednoznacznie, że właściwym do rozpoznania skargi dotyczącej przewlekłości postępowania jest Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Ponadto nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie o odrzucenie skargi sporządzonej przez stronę

osobiście – tj. bez udziału profesjonalnego pełnomocnika procesowego – czyli z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c., który w postępowaniu przed Sądem Najwyższym wprowadza obowiązkowe zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego. Sąd Najwyższy podkreśla, że ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (tekst jedn. Dz.U. 2023 r., poz. 614), dodano do art. 6 ustawy o skardze na przewlekłość ust. 4 w brzmieniu: „W prowadzonym przed Sądem Najwyższym postępowaniu ze skargi dotyczącej przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego nie jest wymagane”. Jak wynika z uzasadnienia tej zmiany celem nowelizacji jest potrzeba zapewnienia stronom pełniejszego prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. W ocenie ustawodawcy, skoro w postępowaniu przed sądem apelacyjnym nie obowiązuje przymus adwokacko-radcowski, a okoliczności powoływane w skardze na przewlekłość dotyczą w zasadzie wyłącznie okoliczności faktycznych i nie wymagają pogłębionej argumentacji prawnej, to nie ma potrzeby ograniczania zdolności postulacyjnej stron w takim postępowaniu. Z brzmienia przepisu oraz jego uzasadnienia wynika, że *de lege lata* skargę na przewlekłość postępowania przed sądem apelacyjnym strona może wnieść osobiście.

[a.ł]

Leszek Bosek Marek Dobrowolski Paweł Czubik